

MESTA PEŠCEM! Ustvarjalne smernice

IPoP – Inštitut za politike prostora v partnerstvu s **TAM-TAM Inštitutom** objavlja mednarodni natečaj za oblikovanje plakata na temo pešcem prijaznega mesta prihodnosti: **Mesta pešcem!** Zmagovalna rešitev bo nagrajena s 1.000 evri.

1. Izhodišča

Hoja je najbolj naraven, zdrav, demokratičen in ekonomičen način premikanja na **kratke razdalje**. Ne povzroča izpustov in ostalih škodljivih vplivov na okolje, v primerjavi z drugimi prometnimi načini pa je prostorsko in infrastrukturno nezahtevna. Kljub temu danes (pre)velik delež kratkih poti opravimo z avtomobilom. Raziskava potovalnih navad v Ljubljanski urbani regiji¹ je pokazala, da je v Mestni občini Ljubljana polovica vseh opravljenih poti krajših od 3 km. V okoliških občinah je kar 50,9 % poti, opravljenih z avtomobilom, krajših od 2 km, od tega 21,5 % celo krajših od 1 km. Gre za razdaljo, ki jo prehodimo v dobrih 10 minutah!

Če spremenimo potovalne navade in kratke poti opravimo peš, bomo znatno prihranili pri energiji in zmanjšali izpuste CO₂, imeli bolj zdrave prebivalce mest, bolj povezane skupnosti in bogato lokalno gospodarstvo. Še mnogo večje prihranke pa bi nam prinesle dolgoročne spremembe vzorca poselitve, ki je v najtesnejši povezavi s potovalnimi navadami – v trajnostna in hoji prijazna mesta.

2. Problematika

Zadnjih nekaj let v razpravah o mestih prihodnosti izrazito **prevladuje tehnološka vizija**. Pri prometu se tako poudarja zlasti električna avtonomna vozila, **ljudje pa so praviloma v drugem planu ali povsem odsotni**.

Če se na tej točki zazremo še v lastne navade, bi verjetno marsikdo od nas prikimal, res je, tudi v svojem vsakdanjiku hitimo združevati opravke in upamo, da bomo hitrejši od časa. In v naglici raje izberemo vožnjo kot hojo, s tem pa si utrjujemo že tako čvrste navade, cono udobja z iluzijo o prihranku časa.

3. Zakaj oglašujemo?

Ker podobe močno zaznamujejo stališča in posledično ravnanja ljudi, želimo z natečajem **Mesta pešcem!**, z upodobitvijo pešcem prijaznih mest, opomniti ljudi, da je razlogov za izbiro hoje več. Ne samo da je hoja kot prometna praksa oblika trajnostne mobilnosti, temveč tudi da naj bo hoja zaradi dostopnosti storitev logična izbira posameznika pri vsakdanjih opravilih v mestih. Z izbiro hoje ne pripomoremo le k zmanjševanju števila avtomobilov v mestu in CO₂ izpustov, ampak si odpremo možnosti za srečevanja in druženja z mimoidočimi, za grajenje socialnih vezi in skupnosti.

¹ Končno poročilo raziskave potovalnih navad prebivalcev Mestne občine Ljubljana in njenega zaledja / Mestna občina Ljubljana (2014)

4. Koga nagovarjamo?

Primarna ciljna skupina: prebivalci srednje velikih mest, ki živijo v stanovanjskih soseskah zunaj ožjega mestnega središča, imetniki veljavnega vozniškega izpita, mladi starši, ki večino dnevnih opravkov v kratkih razdaljah opravijo z avtomobilom.

Sekundarna ciljna skupina: ljudje, ki že hodijo in jih želimo le spodbuditi, da ravnajo prav, v dobro sebi, družbi, naravi.

5. Predmet in cilj natečaja

Tehnološki viziji postavljamo nasproti **humano vizijo mest prihodnosti, ki v ospredje postavljajo človeka.**

6. Sporočilo

Dobra hodljivost mest, kot imenujemo prijaznost mestnega okolja za hojo, zelo pomembno prispeva k psihofizičnemu zdravju in varnosti prebivalcev ter mestnega okolja. Obenem hoji prilagojena organiziranost mesta spodbuja tudi razvoj lokalnega gospodarstva, kot so majhne trgovine, storitvene dejavnosti ali kreativne industrije. Hodljivost mesta razvija in krepi raznolike družbene vezi, torej bogati vsakdanje življenje s kulturnim in socialnim kapitalom, ključnim virom razvojne moči lokalnih skupnosti.

Vaše delo naj sporoča, da je hoja dobra: je najbolj naraven, zdrav, ekonomičen in okolju prijazen način premikanja. S hojo gradimo mesto po merilu človeka, kjer so v ospredju ljudje, tako mesto pa je lepo mesto. S hojo pripomoremo tudi k rasti lokalne ekonomije, pestri ponudbi in raznolikemu javnemu parterju. S hojo smo ves čas v stiku z okolico in jo zaznavamo. Ne samo da jo bolje vidimo, slišimo, vohamo, tudi ustavimo se lahko na poljubnem mestu, se srečamo z znancem ali spletemo nove vezi. Znanstveno dokazano je tudi, da gibanje pozitivno vpliva na razpoloženje in k splošnemu dobremu počutju. Zato naj hoja postane naš vsakdanjik in storitve v mestih, ki so dostopne peš, opravimo peš!

7. Komunikacijski ton

Preveva naj optimističen duh.

8. Koga vabimo?

Sodelovanje na natečaju je brezplačno in odprto za vse, ki boste upoštevali Ustvarjalne smernice in sledili Pogojem natečaja, ki so del RAZPISNE DOKUMENTACIJE.

pesec.si

Projekt sofinancira Ministrstvo za okolje in prostor RS. Izvajata ga IPoP – Inštitut za politike prostora, ki ga tudi vodi, in CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp.

ipop Inštitut za politike prostora
Institute for Spatial Policies

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

TAM TAM

GLOSAR

Hodljivost pomeni privlačnost grajenega okolja za hojo. Pojem predstavlja razmeroma novo paradigmo urejanja prostora v mestih – grajeno okolje in javni prostor razume kot infrastrukturo za pešce, hojo pa kot ključni prometni način v mestih. Hodljivost nam pove, kako prostor podpira in spodbuja hojo kot prometni način. Hodljiv prostor pešcem zagotavlja udobje in varnost. Prebivalcem in obiskovalcem dovolj hitro in brez navora omogoča dostopnost do različnih zelenih ciljev in jim ponuja vizualno zanimivo okolje povsod po omrežju poti.

Hoja je način premikanja pešca.

Pešec pomeni osebo, ki se premika brez vozila – vključno z osebami na invalidskih vozičkih, skirojih, rolnkah, rolerjih ali s pomočjo drugih pripomočkov, ki niso zakonsko opredeljeni kot vozila – v prometu, pretežno po naseljenem območju, z namenom, da pride do določenega cilja.

VIR: Infrastruktura za pešce: splošne usmeritve (Ministrstvo za infrastrukturo RS, avgust 2017)

ORGANIZATORJA NATEČAJA

IPoP – Inštitut za politike prostora deluje kot nevladna, raziskovalna in svetovalna organizacija. Podpira skupnosti pri trajnostnem urejanju prostora in si prizadeva za promocijo hoje kot oblike trajnostne mobilnosti in prometne prakse. IPoP spodbuja hojo tudi z organizacijo aktivne poti v šolo, s podporo lokalnim organizatorjem urbanih sprehodov Jane's Walk ter s pripravo analiz razmer in predlogov ukrepov za izboljšanje pogojev za hojo. IPoP deluje v javnem interesu na področju okolja.

TAM-TAM Inštitut, zavod za vizualno kulturo, nadaljuje aktivnosti družbe TAM-TAM, ki že 30 let razvija področje plakata kot komunikacijskega sredstva v javnem prostoru. Inštitut spodbuja ustvarjalnost in presežke pri oblikovanju plakatne umetnosti, s številnimi dejavnostmi in pobudami nacionalnega pomena pa želi postati referenčna točka za vse posameznike, institucije in dogodke, ki se ukvarjajo s plakati.

– Ustvarjalne smernice so del RAZPISNE DOKUMENTACIJE.

pesec.si

Projekt sofinancira Ministrstvo za okolje in prostor RS. Izvajata ga IPoP – Inštitut za politike prostora, ki ga tudi vodi, in CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp.

IPoP Inštitut za politike prostora
Institute for Spatial Policies

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

TAM-TAM